

Zahtevi za razvoj borbene obuke i vaspitanja u oružanim snagama SFRJ u uslovima naučno-tehničke revolucije

(uvodno izlaganje)

Viceadmiral LJUBIVOJE JOKIĆ

Koristeći rezultate i nauke i tehnike uopšte, vojnotehnički sistemi sve brže se razvijaju pri čemu u pojedinim oblastima dolazi i do revolucionarnih skokova, kao što su elektronika, informatika, robotika, satelitska (kosmička) tehnologija, genetski inženjering i dr. Sve te promene zahtevaju stalno inoviranje programskih sadržaja nastavnih planova i programa vojnih škola i programa obučavanja vojnika, što je jedan od bitnih uslova praćenja ukupnih saznanja i dostignuća u svetu i modernizacije naših oružanih snaga. Stoga je neophodna komplementarna povezanost naučnoistraživačkih, vaspitno-obrazovnih i komandnih funkcija radi postizanja ukupne borbene gotovosti oružanih snaga.

Neophodno je da se razvoj borbene obuke i vaspitanja potpunije usklađuje sa tokovima naučno-tehničke revolucije, posebno u ratnoj veštini, sa zahtevima koncepcije ONO i naše vojne doktrine, razvojnim tokovima i mogućnostima društva, dostignućima u oblasti društvenih nauka i da prati zahteve koji proističu iz razvoja doktrina, naoružanja i vojne opreme u stranim oružanim snagama.

PROMENE USLOVA VASPITNO-OBRAZOVNE DELATNOSTI

Ostvarena dostignuća u razvoju nauke i tehnike uopšte, a posebno vojne, tendencije i mogućnosti još bržeg korišćenja rezultata naučno-tehničke revolucije u vojnoj sferi, nameću potrebu neprekidnog usavršavanja borbene obuke i vaspitanja u našim oružanim snagama. Sve složenije naoružanje i borbena tehnika zahtevaju veće promene u organizovanju i načinima obučavanja ljudstva. Produženje vremena za borbenu obuku u JNA zbog stalnog porasta obima znanja naše društvo ne može da prihvati. Otuda je neophodno povećanje produktivnosti i delotvornosti vaspitno-obrazovnog procesa u celini i njegovih pojedinih segmenata. Stoga je potrebna odgovarajuća dogradnja i novi metodi programiranja sadržaja obuke i vaspitanja svih kategorija subjekata u sistemu borbene obuke i vaspitanja. U

skladu sa usvojenom koncepcijom neprekidnosti obrazovanja, posebno starešinskog kadra, postoji i realna mogućnost da se racionalizuje i vojnoškolski sistem, da se vrši celishodnija podela zadataka počev od boljeg usklađivanja sa sistemom vaspitanja i obrazovanja u društvu, pa do preciznijeg razdvajanja fundamentalne vojne obuke i njene nadgradnje.

Vojnotehnički činilac oružane borbe sve je dominantniji. Koristeći rezultate i dostignuća nauke i tehnike uopšte, vojnotehnički sistemi sve brže se razvijaju pri čemu u pojedinim oblastima dolazi i do revolucionarnih skokova, kao što su elektronika, informatika, robotika, satelitska, odnosno kosmička tehnologija, genetski inženjering i druge. To se mora odraziti na krupnije zaokrete u izboru sadržaja obučavanja radi brže tehničke modernizacije naših oružanih snaga. No, bez obzira na stepen i tempo materijalizacije u tehničkoj modernizaciji naših oružanih snaga, moramo pratiti ukupna saznanja i dostignuća u svetu.

Raznovrsno i moderno naoružanje i vojna oprema traže sve veću tehničku kulturu kako od starešina tako i od vojnika-poslužilaca složenih tehničkih sistema. Otuda i zahtev za ovladavanje tehničkim znanjima i podizanje tehničke kulture celokupnog sastava oružanih snaga na nivo savremenih i budućih potreba.

Sistemima konvencionalnog naoružanja dodaje se nov kvalitet njihovom modernizacijom i primenom naučnih dostignuća, posebno u oblasti elektronike i informatike. Time sistemi oružja postaju znatno efikasniji, a sistemi rukovođenja borbenim dejstvima znatno uspešniji i pouzdaniji. U znanjima iz tih i najmodernijih sistema mi ne smemo zaostajati za mogućim protivnicima. Taj aspekt već vidljivog razvoja sistema naoružanja i vojne opreme postaje nezaobilazan izvor usavršavanja programa obuke na različitim nivoima i vrstama profila kadrova.

Pored tehničkog činioca bitne promene se događaju i u strukturi ličnosti novih generacija koje su izvor popune stalnog i promenljivog sastava oružanih snaga. Ta činjenica upućuje na potrebu dubljeg i svestranijeg izučavanja ličnosti čoveka, sa psihološkog, sociološkog, andragoškog i drugih aspekata. Moralni faktor, u čijoj osnovi je motivacija čoveka za odbranu zemlje i očuvanje tekovina revolucije, teško da će se moći i u budućem ratu nadomestiti najsavremenijom tehnikom. Moralni faktor naših ljudi ostaje i dalje glavna snaga naše odbrane. Ali, mi nemamo ni mo-

ralno pravo niti je to vojnički ispravno da našeg vojnika *a priori* stavljamo u tehnički inferioran položaj pred eventualnim agresorom. Prema tome, postoji tesna međuzavisnost tehničkog i ljudskog činioca oružane borbe, što nameće potrebu za stalnom revalorizacijom ukupnog sistema borbene obuke i vaspitanja u oružanim snagama.

Potpunijim povezivanjem i usklađivanjem vojnoškolskog sistema sa sistemom vaspitanja i obrazovanja u društvu stvaraju se uslovi kako za racionalizaciju mreže vojnih škola tako i za proširenje izvora popune starešinskog kadra u oružanim snagama obezbeđivanjem bolje vertikalne i horizontalne prohodnosti iz škola u društvu u vojne škole i druge oblike vojnog obrazovanja i obratno.

Potpunije povezivanje sa sistemom obrazovanja omladine u društvu odraziće se i na efikasniju selekciju i klasifikaciju regrutne populacije, a time i na povećanje efikasnosti borbene obuke vojnika i uspešniju izgradnju profila vojničkih specijalnosti. Time će se uspešnije kompenzirati kraće vreme vojne obuke regruta u JNA, jer se stvaraju uslovi za potpuniju realizaciju zahteva za raspored regruta na odsluženju vojnog roka prema prethodnom obrazovanju i psihofizičkim sposobnostima.

Veći značaj i uticaj u koncipiranju sistema i ostvarivanju zadataka borbene obuke i vaspitanja imaće naučnoistraživačke institucije. Zato se mora brže prevazilaziti praksa paralelnog, izolovanog rada uprava Generalštaba oružanih snaga na zadacima borbene obuke i vaspitanja. Nužna je veća integracija njihovog rada, sveobuhvatnije i celovitije sagledavanje kompleksnih problema i prevazilaženje stručnog egoizma u organizacionoj, materijalnoj i kadrovskoj izgradnji. To je odraz realnih potreba za prevazilaženjem jednostranih stručnih znanja i njihovim podizanjem na nivo integralnih, naučnih saznanja u rešavanju kompleksnih problema izgradnje oružanih snaga. Jer, ostajanje na nivou stručnih, jednostranih znanja i rešenja ne stvara mogućnosti uspešnog komuniciranja među institucijama sistema borbene obuke i vaspitanja. Izražena potreba za timskim radom raznorodnih institucija zahteva odgovarajući fond zajedničkih, uz nužna specijalistička znanja starešina. U tom zahtevu treba videti i tražiti sadržaje i metode usavršavanja obuke starešina u našim komandama, ustanovama i štabovima, a posebno u okviru najviših institucija.

Naučni i obrazovni rad starešina i njihova praktična delatnost moraju činiti neraskidiv lanac. Komplementarna po-

vezanost naučnoistraživačkih, vaspitno-obrazovnih i komandnih funkcija predstavljaće kvalitativan pomak u podizanju ukupne borbene gotovosti. Delatnost tih institucija ne može biti izolovana, paralelna, duplirana. Ona se međusobno dopunjuje, uslovljava, podržava i obezbeđuje. Isto tako, počev od istraživanja mirnodopskih i ratnih vaspitno-obrazovnih potreba, pa preko formulisanja ciljeva i zadataka, a time i profila obrazovanja kadrova do organizovanja i realizovanja procesa borbene obuke i vaspitanja, neminovna je tesna koordinirana delatnost naučnoistraživačkih, obrazovnih i »trupnih« institucija oružanih snaga. Jer ni programi borbene obuke vojnika više ne mogu biti posao samo stručnih uprava i komandi jedinica, a ponajmanje mogu biti predmet voluntarističkih shvatanja pojedinaca. I oni se moraju raditi i usavršavati uz učešće i usmeravajuću delatnost naučnoistraživačkih institucija oružanih snaga, a zatim i učešćem vojnih škola, operativnih uprava i komandi-štabova. S tim u vezi valja reći da postoji veća potreba da se u doktrinarnoj izgradnji koja se odnosi na oblast pripreme i obuke kadrova angažuju odgovarajuće visoke vojne škole i naučne institucije. Zajedničkim radom tih institucija i odgovarajućih komandi i uprava postići će se veći stepen verovatnoće udovoljavanja zahtevima koje postavlja priroda buduće oružane borbe u domenu osposobljavanja kadrova oružanih snaga.

Naučni pristup je nužan i u rešavanju problema u sferi vaspitanja i prevaspitavanja dela mlade generacije koja dolazi u Armiju bez dovoljne vaspitne osnove stvarane u duhu jugoslovenskog socijalističkog patriotizma. Tu se radi o problemima kako ideološko-političke tako i sociopsihološke prirode koji se moraju rešavati operativno, u hodu, ali osloncem na nauku kako bi se postigli osnovni ciljevi borbene obuke i vaspitanja vojnika u veoma ograničenom vremenu. I u oblasti fizičkog vaspitanja vojnika moraju se kompenzirati nedostaci škola i omladinskih organizacija u društvu, jer bez fizičke spremne ne može biti ni psihičke stabilnosti vojnika, a time ni borbene gotovosti. Tome treba dodati i evidentan, zabrinjavajući porast religioznog vaspitanja mladih. Tu su i razni alternativni pokreti i drugi destruktivni uticaji koji demotivlju omladinu za službu u JNA. Zbog isparcelisanog vaspitnog delovanja stvaraju se i dodatni problemi za realizovanje borbene obuke i vaspitanja u JNA. (U poslednje vreme ponovo se javljaju zahtevi za in-

stitucionalizovanjem religioznih obreda u JNA što je neshvatljivo i dekadentno za formiranje pogleda na svet mladih ljudi, a u pitanju je i zamena motiva kojima se gradi moral naše armije).

Možemo zaključiti da se priprema za budući rat ne može uspešno realizovati bez znatnijeg učešća činioca nauke. Iz te činjenice sledi i zaključak o potrebi ubrzane izgradnje naučnog podmlatka, materijalno-tehničkog opremanja i neprekidnog razvoja naučnih institucija u oružanim snagama.

PRAVCI NEOPHODNIH PROMENA U VASPITNO-OBRAZOVNOM PROCESU I SISTEMU

Polazeći od dostignuća u posleratnom razvoju borbene obuke i vaspitanja temeljenog na iskustvima i poukama NOR-a, dostignućima didaktike i iskustvima drugih armija, sistem borbene obuke i vaspitanja će se dalje usklađivati sa zahtevima koncepcije ONO i naše vojne doktrine u novim uslovima snažnog uticaja rezultata naučno-tehničke revolucije i razvoja vojne misli.

Borbena obuka starešina temelji se na širokom fundamentalnom znanju iz domena opšteg i stručnog obrazovanja i permanentnom usavršavanju profesionalne delatnosti putem najrazličitijih oblika neprekidnog obrazovanja i samoobrazovanja.

Pored stalne dogradnje programa obuke nije manje važno i usavršavanje metoda osposobljavanja starešina za njihove profesionalne dužnosti. Posebno je značajno da se sadržajno i metodološki, visokostručno i naučno, razrađuje i realizuje proces priprema starešina za spoznaju prirode budućeg rata, prognozu budućih borbenih dejstava, predviđanje razvoja situacije i donošenje odluka o angažovanju ljudskih i materijalnih potencijala u ratu. To je ono što je najsuptilnije u procesu profesionalnog osposobljavanja kadrova i za šta se ne mogu naći uzori u vaspitno-obrazovnom procesu u društvu.

U pripremi starešinskog kadra u uslovima rastućih zahteva naučno-tehničke revolucije, vojnoškolski sistem mora brže da se prilagođava novim potrebama, da se potpunije otvara i povezuje sa mirnodopskom praksom. Brže i potpunije se mora realizovati suština koncepta perma-

nentnog obrazovanja starešina. U visokim vojnim školama podjednako je važno stanje fundamentalnih opšteobrazovnih i stručnih znanja, ali samo kao osnove za neprekidno praćenje novina u struci a ne kao završno, konačno obrazovanje. Takav koncept škole nameće zadatak da sve institucije u oružanim snagama (ustanove, komande, štabovi, jedinice), kao i starešine planski organizuju, usmeravaju i motivišu neprekidno obrazovanje i stručno usavršavanje starešina. Proširivanje značaja obrazovanja starešina i na posleškolske formalne i neformalne oblike biće uspešnije ako adekvatnije budemo vrednovali takvu produktivnu delatnost starešina.

Sve veća intelektualizacija funkcija starešina nameće potrebu da obrazovanje starešina ne bude samo u vojnim školama i za vreme posebno izdvojenog vremena (do 20 odsto) u toku radnog procesa, nego da se za izvršavanje svakog složenog zadatka starešine moraju samostalno i organizovano toliko pripremiti (doobrazovati) koliko to zahteva priroda tog zadatka da bi se on kvalitetno obavio. *Budućnost, koja se označava kao informatičko društvo, tražiće čak da se deviza »obrazovanje uz rad« preobrazi u devizu »rad uz obrazovanje« kao što je to sada slučaj sa naučnoistraživačim radom.*

Ovakav pristup koncepciji obrazovanja starešina nalaže i ukupnu promenu našeg shvatanja i odnosa prema radu i učenju. *Rutinski rad na dužnostima mora se potpuno prevazići jer se on obavlja na osnovu prošlih znanja koja su, po pravilu, objektivno zastarela.* Svaki složeni zadatak mora se obavljati i na bazi postojeće sume znanja, ali i novostecenih znanja u datoj oblasti, jer je to uslov kreativnosti starešina.

Pored individualnog obrazovanja i stručnog usavršavanja starešina nezamenljivi su i oblici timskog osposobljavanja komandi i štabova za izvršavanje zadataka na vežbama jedinica u miru kao najbolje pripreme za izvršavanje ratnih zadataka. U projektovanju tih vežbi, njihovom organizovanju, izvođenju i analizi rezultata, svakako da je neophodno veće učešće vojnonaučnih institucija, visokih vojnih škola, uprava Generalštaba oružanih snaga, komandi, štabova i odgovarajućih rukovodnih subjekata iz društvenih institucija sistema opštenarodne odbrane i društvene samozaštite. Samo tako se može visokostručno i naučno projektovati vežba kao insert prognoze oružane borbe. Tim putem se

može racionalizovati i broj i trajanje vežbi i povećati efekat osposobljavanja komandi i štabova za njihove uloge i zadatke.

U obuci vojnika se traži da se oni do majstorstva osposobe za jednu osnovnu i bar jednu dopunsku specijalnost kako bi se realizovao princip zamenljivosti u okviru odeljenja, posada, posluga, a docnije rešili problemi mobilizacije i popune ratnih jedinica. U moralno-političkom vaspitanju zahteva se izgradnja visoke patriotske svesti, psihičke stabilnosti i fizičke izdržljivosti. Pored stručnih, moralnih i fizičkih kvaliteta u obuci vojnika više bi trebalo insistirati na izgrađivanju osobina i sposobnosti vojnika za primenu lukavstva, inicijativnosti, snalažljivosti u različitim situacijama, kao i podsticanja preuzimanja odgovornosti, odnosno kreativnosti za racionalne akcije u kritičnim borbеним situacijama u kojima se može naći grupa boraca izolovana od matične jedinice.

Za udovoljenje takvim zahtevima biće potrebno uložiti veoma mnogo truda na svim nivoima rukovođenja vaspitanjem i obrazovanjem, počev od Saveznog sekretarijata za narodnu odbranu i Generalštaba oružanih snaga, preko komandi i štabova operativno-strategijskih sastava, sve do komandira voda. Vežbe jedinica, kao mirnodopska, vrhunska forma obuke komandi (štabova) i starešina i provera osposobljenosti vojnika za izvršavanje ratnih zadataka, trebalo bi ubuduće centralizovano planirati (u saradnji sa naučnim institucijama); *precizno im određivati osnovne i izvedene ciljeve*; izvoditi ih u kraćem vremenu. Treba tražiti odgovore samo na (za tu jedinicu i tu vežbu) relevantna pitanja primerena cilju; administraciju (dokumentaciju) vežbi svesti na neophodan minimum i brže uvoditi računare i u niže komande.

Radi postizanja vrhunskih rezultata i povećanja produktivnosti u procesu borbene obuke i vaspitanja vojnika, značajno je iznalaženje adekvatnijih metoda, oblika i instrumenata vrednovanja, odnosno objektivizacije ocenjivanja postignutih rezultata vojnika. Na osnovu pokazanog uspeha u znanjima i sposobnostima nužno je da se reguliše i intenzitet i vreme obučavanja vojnika.

Svakako da je pri tome bitno da se u maksimalno mogućoj meri zastupi i princip individualizacije u procesu borbene obuke i vaspitanja.

U dograđivanju vojnoškolskog sistema povoljnije i racionalnije se moraju rešiti osnovni zahtevi koji proističu iz koncepcije ONO i naše vojne doktrine, kao što su:

(1) izgrađivanje starešinskog kadra koji će ispunjavati koncepcijske zahteve profila ličnosti starešina naših oružanih snaga u pogledu visoke stručnosti, moralnih, idejno-političkih i psihofizičkih kvaliteta;

(2) potpunija usklađenost stručne spreme starešina sa zahtevima rada i dužnosti u oružanim snagama. U tom pogledu nužno je obezbediti da stručni, obrazovni profil starešina bude što verniji odraz objektivnog profila rada uz osiguranje nužne rezerve i perspektivnosti znanja i sposobnosti koje su pretpostavka celishodnog pristupa starešina funkcionalnim dužnostima;

(3) potpunije realizovanje koncepta permanentnog obrazovanja starešina putem stvaranja pouzdanije i konzistentnije povezanosti školskog, posleškolskog, vanškolskog, redovnog, vanrednog, formalnog i neformalnog obrazovanja i samoobrazovanja starešina. Radi toga, potrebne su bitne promene vaspitno-obrazovnog procesa u vojnim školama, naročito na visokoškolskom nivou. Težište tih promena je u prevazilaženju klasičnog razredno-časovnog sistema, načina i obuhvata praćenja i ocenjivanja znanja i sposobnosti polaznika i dr.;

(4) povećanje efikasnosti i racionalnosti školskog obrazovanja starešina stvaranjem povoljnih kadrovskih i materijalnih uslova korišćenja savremene obrazovne tehnologije, većim udelom naučnoistraživačkog rada u programiranju obrazovanja, internom i eksternom vrednovanju i uspešnijem povezivanju škola sa armijskom praksom;

(5) dalja racionalizacija mreže vojnih škola i školskih centara, njihovo bolje povezivanje i iznalaženje mogućnosti veće integracije škola koje imaju sličnu stručnu osnovu u okviru vidova i na intervidovskom nivou. To je posebno značajno za poslediplomske studije iz oblasti ratne veštine i komandno-štabne škole taktike i operatike vidova;

(6) potrebna je racionalizacija i povećanje efikasnosti rukovođenja u sistemu vaspitanja i obrazovanja starešinskog kadra, kao i u celom sistemu borbene obuke i vaspitanja u oružanim snagama. U tom smislu potrebe nalažu veću centralizaciju, objedinjavanje i koordinaciju u okviru funkcije rukovođenja vaspitno-obrazovnim sistemom i pro-

cesom u vojnim školama, kao i ostvarivanjem funkcije borbene obuke i vaspitanja u oružanim snagama kao celini.

Prema tome, potrebno je da se razvoj borbene obuke i vaspitanja potpunije usklađuje sa tokovima naučno-tehničke revolucije, posebno one u ratnoj veštini, sa zahtevima koncepcije ONO i naše vojne doktrine, razvojnim tokovima i mogućnostima društva, dostignućima u oblasti društvenih nauka i da prati zahteve koji proističu iz razvoja doktrina, naoružanja i opreme u stranim armijama. U celini, funkciji borbene obuke i vaspitanja, u okviru svih mera daljeg razvoja oružanih snaga, u narednom periodu neophodno je posvetiti veću pažnju na svim nivoima realizovanja tog strategijski značajnog zadatka.

S U M M A R Y

REQUIREMENTS FOR DEVELOPMENT OF TRAINING AND EDUCATION IN THE ARMED FORCES OF S.F.R.Y. IN CONDITIONS OF SCIENTIFIC-TECHNOLOGICAL REVOLUTION

Using results both of science and of technology in general, military technological systems are developed at an increasingly accelerated rate, whereat in certain fields, such as electronics, information technology, and the like, even revolutionary leaps are attained. All these changes require a perpetual innovation of subject matter of training and education plans and programmes of military schools, and of programmes for training of conscripts, which makes one of fundamental prerequisites for monitoring and keeping abreast with overall knowledge and accomplishments in the world, and for modernization of our armed forces. A complementary linkage therefore is necessary between scientific-research, educational and command and control functions, with the aim of upgrading the overall combat readiness of the armed forces.

The author concludes that it is necessary that the development of combat training and education be more fully coordinated with the flows of the scientific-technological revolution, particularly in the field of the art of war, with the requirements of the total national defence concept and of our military doctrine, with the development and abilities of society, with accomplishments in the domain of social sciences. This development also should monitor requirements ensuing from the development of doctrines, armaments and military equipment in foreign armed forces.

R É S U M É

LA NECESSITE DU DEVELOPPEMENT DE L'INSTRUCTION ET DE LA FORMATION DE COMBAT DANS LES FORCES ARMEES DE LA RSFY A LA LUMIERE DE LA REVOLUTION SCIENTIFIQUE ET TECHNIQUE

Par la mise en valeur des résultats de la science et de la technique en général, les systèmes techniques militaires évoluent de plus en plus rapidement et certains de leurs segments présentent de véritables bonds révolutionnaires comme c'est le cas de l'électronique, de l'informatique, de la robotique, de la technologie spatiale, de l'ingénierie génétique, etc. Les changements intervenus exigent sans cesse des innovations des contenus des plans d'enseignement et des programmes des écoles militaires et dans les programmes d'entraînement des soldats, ce qui est l'une des conditions fondamentales à remplir pour suivre les connaissances et les réalisations dans le monde et poursuivre la modernisation de nos forces armées. C'est pourquoi, la complémentarité entre les fonctions scientifique et de recherche, éducative et de formation et du commandement est indispensable afin de promouvoir l'ensemble des disponibilités de combat des forces armées.

Pour conclure, il est indispensable de voir l'évolution de l'instruction et de la formation de combat en harmonie avec les courants de la révolution scientifique et technique, surtout dans l'art de la guerre, conformément aux exigences de la conception de DPG et de notre doctrine militaire, compte tenu des courants du développement et des potentiels de la société, en suivant les réalisations dans le domaine des sciences humaines, mais aussi et étant attentives à ce qui se passe dans l'évolution de la doctrine, de l'armement et de l'équipement militaire dans les armées étrangères.

Р Е З Ю М Е

ТРЕБОВАНИЯ К РАЗВИТИЮ БОЕВОЙ ПОДГОТОВКИ И ВОСПИТАНИЯ В ВООРУЖЕННЫХ СИЛАХ СФРЮ В УСЛОВИЯХ НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКОЙ РЕВОЛЮЦИИ

Пользуясь результатами науки и техники вообще, военно-технические системы все быстрее развиваются, причем в отдельных областях замечаются революционные скачки, как в электронике, информатике, роботике, спутниковой (космической) технологии, генетическом инженеринге и др. Все эти изменения требуют постоянного внедрения новшеств в программные содержания учебных планов и программ военных школ и программ обучения солдат, что является одним из существенных условий слежения за совокупными знаниями и достижениями в мире и модернизации наших вооруженных сил. Поэтому необходимо обеспечить комплементарную связь научно-исследовательских, воспитательно-образовательных и командных функций, с целью повышения общей боеготовности вооруженных сил.

В заключении подчеркивается, что развитие боевой подготовки и воспитания необходимо более полно согласовывать с течениями научно-технической революции, в частности в военном искусстве, с требованиями концепции ВНО и нашей военной доктрины, развитием и возможностями общества, достижениями в области общественных наук, причем необходимо следить за требованиями, проистекающими из развития доктрины, вооружения и военного оснащения в вооруженных силах других стран.